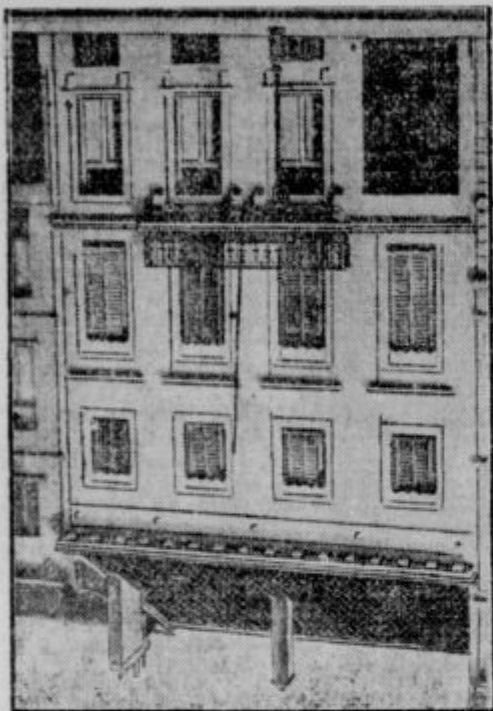

Vohunstvo v miru

Zabavni in napeti romani in film so vohunstvo obdali z nezaslužnim vencem junaštva in romantike. Tako je vedno edina sila, ki žene človeka v ta umazani poklic, ljubizen, častihlepnost, maščevanje itd. Le malokdaj pa se omenja edini in splošni vzrok vohunstva — denar. Človek bi skoraj mislil, da je tak poklic nekaj veličastnega, v resnici pa je vohunstvo najbolj umazana kupčija in večina vohunov, ki dela za svojo domovino, ne dela za zavestjo, da koristi domovini, ampak da si služi — denar.

Tako je mogoče, da se je v letošnjem letu ustanovil celo vohunski trust. Odkar se je končala vojna, ni cretelo vohunstvo tako zelo, kakor v letošnjem letu, ko se vršijo razorožitvene konference ena za drugo. S tem je v resnici napočila zlata doba za tako nevarni in žalostni poklic prodajanja in kupovanja državnih tajnosti. Vsaka država ima v svojo obrambo razpredeno močno vohunsko omrežje. V Berlinu, Varšavi, Rimu in Parizu pa je gotovo največ vohunov.

Podrobnosti prodrejo le redkokdaj v javnost. Vendar se je zvedelo, da so letos v juliju aretirali v Parizu 4 vohune, ki so skušali izdati tajnosti o novi francoski brzostrelni puški. Ti štirje vohuni so pripadali k novo ustanovljenemu vohunskemu trustu, ki je vršil svoje posle popolnoma na trgovski podlagi, kakor vršijo drugi trusti svoje bolj ali manj lepe posle. Ta trust je rad pripravljen krasti komurkoli in prodajati naprej zopet komurkoli in države se takih novih trgovskih podjetij prav tade poslužujejo, saj vedo, da bodo lahko v

Komunistični atentat v Bruxellesu. V Belgiji se zadnje čase ponavljajo komunistični atentati. Tako so v Bruxellesu vrgli komunisti bombo v poslopje, kjer je bilo madžarsko poslanstvo. Oprema je bila popolnoma uničena in trije člani poslanstva so bili ranjeni. To je bil najbrž odgovor na to, ker so v Budimpešti obsodili in usmrtili dva komuniste. Slika nam kaže poslopje madžarskega poslanstva.

slučaju odkritij ogorčene utajile vsako zvezo s takimi sleparskimi podjetji.

V denarnem gospodarstvu se prav tako skrivnosti, ki jih je treba varovati pred vohuni, kakor tajne pogodbe ali pa načrte o novem orožju. V Angliji se vsej policiji in angleški protivohunski službi ni posrečilo, da bi preprečili delovanje tuje vohunske družbe, ki se je zlasti zanimala za načrte angleške banke. Ta vohunska družba je hotela zvedeti, ali bo vlada ukinita zlato valuto in s tem znižala funto vrednost. Družbi se je posrečilo, da je izvedela za najbolj tajne načrte angleške banke in vohunska družba je po svojih zastopnikih začela prodajati angleške funte na vseh važnih mednarodnih borzah po najvišjem tečaju. Dober teden za tem pa je angleška vlada ukinita zlato valuto in funt je padel. Vohunska družba pa je zaslužila pri teh kupčijah 10 milijonov funtov čistega dobička v enem tednu.

Razumljivo je, da se je tudi Poljska zelo zanimala za početje sovjetov in je več let pošiljala brez nevarnosti svoje vohune na sovjetsko ozemlje. Več let niso sovjeti prijeli niti enega poljskega vohuna. Nenadoma pa se je začela katastrofa. Enega za drugim so sovjeti prijeli in obsodili. V Varšavi pa so stali pred nerešljivo uganko, kako je bilo mogoče sovjetom prijeti skoraj vse poljske vohune. Naglica, s katero so udarili sovjeti, je kazala, da je izdajalec med Poljaki. Previdno so začeli raziskovati v Varšavi in zapazili, da neki poljski štabni častnik redno zahaja k znameniti plesalki Majevski. Ker se je to zdelo vsem sumljivo, so ju strogo nadzorovali. Delj časa niso mogli opaziti ničesar sumljivega.

Nekega dne pa se je plesalka Majevska odpeljala z neznanim moškim v avtomobilu proti Gdanskemu. Na pol poti so ju že ustavili in jima preiskali vsa prtljago. V skritem predalu so našli natančen seznam vseh v sovjetski Rusiji zaposlenih poljskih vohunov. Prijeli so plesalko in njenega spremljevalca in par tednov nato so ju postavili pred zid.

V juliju l. 1931 pa so aretirali nekega poljskega majorja nekaj trenotkov pred tem, preden je vstopil v predstavo sovjetskega poslanstva. V njegovi aktovki so našli vse mobilizacijske načrte Poljske za slučaj vojne s sovjeti. Tudi ta se je moral pokoriti za izdajstvo, katero mu je preprečila čuječnost domače protivohunske službe.

Manj hud konec pa je imela zgodba, ki se je zgodila na italijanskem poslanstvu v Berlinu. Tam je namreč izginil tajen besednjak, ki je omogočil branje vladnih brzojavov, ki so bili sestavljeni v tajni pisavi. Besednjak je hranil ataše poslanstva Garbeccio, ki je imel staro tajnico, katero je zelo slabo plačeval. To tajnico sta začela nagovarjati vohuna tuje države, naj jima proda besednjak, ki ga hrani ataše. Slabo plačana tajnica ni mogla premagati skušnjave, in je v soboto, potem ko je odšel predstojnik, vzela besednjak. Pri tem se je spomnila, da bi morda tudi še kaka druga država plačala lepo vsoto za ta besednjak. Stopila je k nekemu drugemu poslanstvu, kjer so z veseljem fotografirali besednjak, nato ga pa izročila še vohunoma, ki sta ji naročila, naj izmakne besednjak. Tudi ta dva sta fotografirala knjigo in izročila tajnici v nedeljo ponoči besednjak nazaj. V ponedeljek je prišla tajnica že zgodaj jutraj v službo z namenom, da položi knjigo tja, kamor spada. Tam pa je našla že atašeja Garbeccia, ki je delal že vso noč in se trudil, da bi brez besednjaka razvozljaj sicer nerazumljive brzojave. Besednjaka namreč nikjer ni mogel najti! Tajnica se je tako prestrašila, da je komaj stala na nogah. Toda Garbeccio ni znil niti besedi. Tajnica je porabila prvo priložnost in hitro odnesla knjigo, katero je hotela položiti na staro mesto, iz poslanstva domov in jo sežgala. Ataše pa je obvestil le poslanika in ker sta se oba bala Mussolinijeve jeze, sta molčala. Med tem pa sta dve drugi državi s pomočjo natančnih fotografij besednjaka lahko prečitati vsak telegram, ki ga je odposlal Mussolini ali italijansko zunanje ministrstvo v tajni pisavi v inozemstvo svojim poslanikom. Zanimivo je zlasti to, da ena država ni vedela za drugo, ker je stara tajnica previdno molčala. Pet mesecev je šlo tako, ko so šele v Rimu zvedeli, da je bil besednjak ukraden. Mussolini je pognal na delo vse svoje vohune in tako je počasi prišla resnica na dan. Ker je bil tako jezen, se ni nič premišljal in je odpustil v berlinskem poslanstvu vse od poslanika do snalilke stopnic. Nekaj od teh jih je še danes v pregonstvu na otoku Lipari.

Pes, ki je zaslužil milijone. V Hollywoodu je poginil znani pes Rintintin, ki je svojemu gospodarju zaslužil z nastopi v filmu lepe milijone. Pes je bil v mladosti na nemško-angleški fronti, odkoder ga je pripeljal ameriški vojak kot spomin na vojno domov. Pes je bil star 14 let.

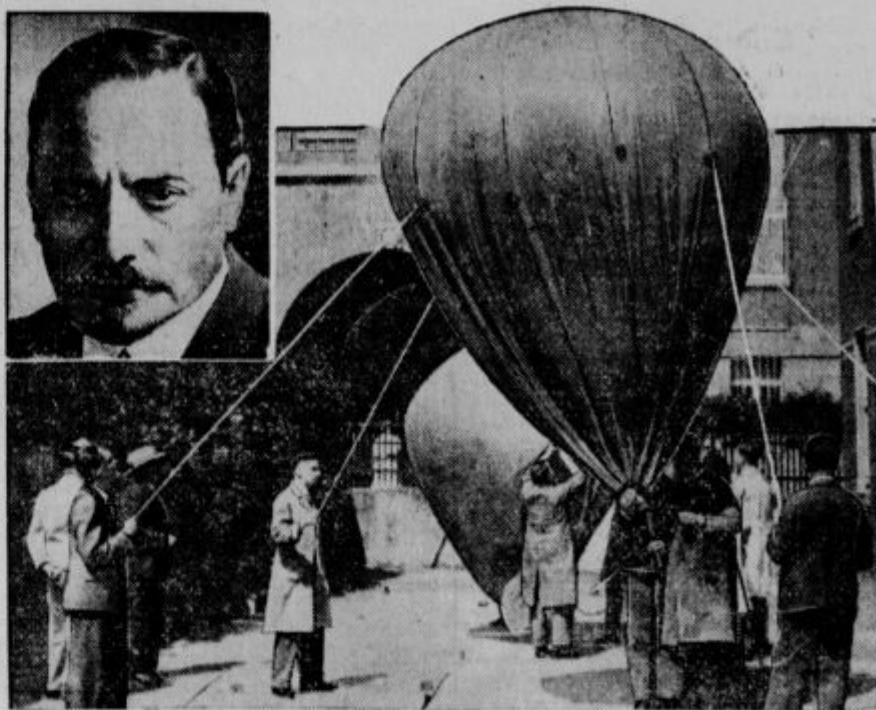
Šolski radio na Češkem

Na Češkem se je zadnje leto prav močno razširila uporaba radia v šolah. Doselej ima radio že 2280 čeških šol in število še ves čas hitro narašča. Šolska mladina se za radio zelo zanima in bo gotovo imela od tega najnovejšega načina izobraževanja mnogo koristi.

Na desno: Proslava obletnice španske republike v Madridu. Proslave obletnice španske republike se je udeležilo vse prebivalstvo Madrida. Proslava je bila združena svedeča z mogočnimi paradami. — Na levo: Pri zadnjem puču v Španiji je bilo precej mrtvih in ranjenih. Na sliki vidimo dva vladni zvesta vojaka, ki pobirata ranjenega tovariša.

Piccarda je prehitel

Profesor Regener, ki je poslal majhne balončke z avtomatičnimi merilnimi aparati v višino 28.000 metrov. Na sliki vidimo majhne balončke, ki so dosegli tako neverjetne višine, v levem gornjem kotu pa profesorja Regenerja.

Profesor dr. Regener, ki uči na tehniški visoki šoli v Stuttgartu, je na prav enostaven način prehitel Piccarda in dosegel natančne podatke o višinskih žarkih do višine 28.000 m. Dognal je, da naraščajo višinski žarki popolnoma nasprotno, kakor so znanstveniki doslej domnevali, le do 12.000 metrov. V višjih predelih pa njihova jakost polagoma pojema. Profesor Regener je izdelal merilne aparate, ki delujejo popolnoma avtomatično in zaznamujejo vsakokratno jakost višinskih žarkov. Te ma-

le in lahke avtomate je pritrčil na razmeroma majhne balončke in jih spustil v zrak. Njegovi balončki so dosegli višino 28.000 m ter s tem dosegli tako višino, kakršne nikdar ne bo mogel doseči balon, v katerem bo človek. Piccard je dosegel pri prvem poletu le 16.000 m, torej celih 12.000 manj, kakor baloni profesorja Regenerja. Ker je dobil profesor Regener zanesljive podatke, je postal pravzaprav drugi Piccardov polet nepotreben. Seveda je gotovo, da Piccard ne bo odnehal.

Terpetinovo „Hubertus“ milo

za žehlto v avgustu

Vas stoletnih starčkov

V piemontskih gorah v Italiji, ki imajo sicer precej ostro in viharno podnebje, leži vas Cellio. Pred nekaj tedni je v tej vasi praznovalo pet starčkov stoletnico svojega življenja. Pa niso samo ti starčki tako srečni, da so ućakali tako redko starost. Poleg njih živi v tej vasi še 33 starčkov, ki so stari nad 90 let. Kljub starosti so vsi ti starčki telesno in duševno zdravi in krepki. Vaščani so vsi precej ubožni in ne jedo mnogo. Večina od njih ni še nikdar videla kakšnega večjega mesta. Modernih iznajdb, kakor kina in radia, razen iz pripovedovanja tudi ne poznajo. Kako je to, da so ljudje v teh skromnih razmerah ućakali tako častljivo starost. Italijanski zdravnik Umberto Gabbi se je več let zanimal za vzroke, ki podaljšujejo prebivalcem te vasi življenje. Ugotovil je sledeče: Vsi prebivalci so preprosti ljudje, ki že radi revščine ne morejo dobro in mnogo jesti. Jedo večinoma le rastlinsko hrano in ker mnogo delajo, tudi zelo malo spe. Alkoholika skoraj ne poznajo in le ob največjih praznikih je pri njih tudi malo vina na mizi. Nihče od njih ne kadí, nihče se ne briga za politiko. Dober zrak da najbrž svoje in mirno življenje brez razburjanja jim ne uniči živcev in skvari zdravja kakor človeku iz mesta.

Češki prostovoljci v Južni Ameriki

V Buenos Airesu izhajajoči češki list »Jiho Američan« poroča, da se javljajo zlasti v Argentini mnogo Čehoslovaki kot prostovoljci za vojno med Bolivijo in Paragvajem. Čehi pristopajo dotični vojski od obeh držav, do katere imajo bližje. Med Čehoslovaki hodijo posebni agentje, ki vabijo ljudi, naj se udeležijo te vojske. Ker se mnogim od čeških rojakov godi v Argentini zelo slabo, se jih je prigrasilo že mnogo, kljub temu, da so razmere v armadah južnoameriških držav mnogo slabše, kakor v vojskah evropskih držav. List poudarja, da je to početje zelo nevarno in da prostovoljci najbrž kljub temu, da bodo izpostavili v največjo nevarnost svoje življenje, ne bodo dobili obljubljenih odškodnin.

Zlato olimpijsko kolajno za zasluge v alpinistiki sta prejela nemška brata Franc in Toni Schmidt, ki sta prva preplezala severno steno Matterhorna. Toni Schmidt pa se je ubil že na binkoštno nedeljo na Wiesbachhornu.

Neopažena vojna

Med tem, ko ves svet zasleduje vojno na Daljnem Vzhodu, kjer se borijo še vedno Japonci in Kitajci, skoraj nihče ne ve, da se že delj časa bije prava vojna med Kitajsko in Tibetom na meji kitajske province Sečuan. Že več tednov divjajo ob tej meji hudi boji in vse kaže, da bodo spopadi trajali še naprej. Po kitajskih sporočilih o začetku teh sovražnosti so letos v marcu tibetanske čete večkrat napadle brez razloga kitajske garnizije. Tibetanci so zlasti napadali čete Cingaj armade, ki so bile nastanjene v Yušu. Kitajci so nato ojačili garnizije v Cingaju in Pengku, kjer sta važni vojaški postojanki v bližini mesta Yušu. Tibetanci pa so prav tako poslali ojačenja in spopadi so se nadaljevali. Vojaški poveljnik province Sečuan je bil prisiljen, da je poslal vlado za pomoč. Med tem pa so se nadaljevali divji boji za mesti Kance in Čangua, ki so jih izmenjevale se zasedle enkrat kitajske, drugič zopet tibetanske čete. O vzroku, ki je povzročil spopade, ni ničesar znanega. Še najbolj verjetno se zdi mnenje, da se kitajski in tibetanski generali borijo med seboj za posest raznih okrajev, s katerimi bi si pridobili še več novih davkoplačevalcev. Vendar kaže vse, da so Tibetanci trdno odločeni zasesti večje dele kitajske province. Sedaj vodi kitajske čete general Ju, ki je zbral na meji sečuanske province precej močne čete, ki so baje dobro opremljene in disciplinirane.

Kitajci in Tibetanci se sovražijo že več stoletij. Kitajski cesarji so osvojili Tibet in na papirju je Tibet ostal tudi po kitajski revoluciji del kitajske države. Že l. 1911 so Tibetanci pregnali kitajske vojaške čete iz Tibeta. Od takrat naprej pa se skoraj redno ponavljajo sovražni medsebojni spopadi. Sedaj skušajo Kitajci prodreti nazaj v Tibet, sedaj zopet napadajo Tibetanci in skušajo zasesti dele sečuanske province. Pri teh neprestanih sovražnih spopadih so Kitajci izgubili vse trgovske zveze s Tibetom, ki je usmeril svojo trgovino v Indijo in tako prišel pod močen angleški vpliv.

Imam nečaka, ki mu pravijo ekselencija, »baha Klemše.

To ni nič, pravi njegov tovariš. »Imam strica, ki mi pravi gospod predsednik.«

Pojta se soliti vidva, se oglasi tretji. »Imam teta, ki ji vzklidem, ko jo zagledam: »O timoj, ljub Bog!«

Naročajte „Slovenca“!

